

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI ANTIKORUPCIJSKIH MJERA U PODRUČJU
ODGOVORNOSTI AGENCIJE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA**

Zagreb, rujan 2012.

Uvod

Djelokrug Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija, AZTN) uređen je Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 79/09) i Zakonom o državnim potporama (Narodne novine, broj 149/05 i 49/11), te u jednom dijelu i međunarodnim ugovorima koje je potpisala Republika Hrvatska odnosno Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju sklopljenim između Republike Hrvatske i EU i njezinih država članica (dalje: SSP) i Ugovorom o pristupanju Republike Hrvatske EU, koji je potpisan 9. prosinca 2011. godine.

Agencija je osnovana je odlukom Hrvatskog Sabora 1995. godine, te je sukladno Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja pravna osoba s javnim ovlastima koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti utvrđenih navedenim zakonima. Za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru, a njezin statut kojim se uređuje unutarne ustrojstvo i način poslovanja Agencije, opći akti, te druga pitanja značajna za rad Agencije potvrđuje Hrvatski sabor. Važeći Statut Agencije Hrvatski sabor potvrdio je 11. veljače 2011. godine.

Rad Agencije na području zaštite tržišnog natjecanja prema Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja odnosi se na sljedeće:

- Utvrđivanje zabranjenih sporazuma između poduzetnika,
- Utvrđivanje zlouporaba vladajućeg položaja poduzetnika,
- Kontrolu koncentracija poduzetnika,
- Davanje stručnih mišljenja o sukladnosti zakona i drugih propisa sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja.

Na području državnih potpora, Agencija osim na području poljoprivrede i šumarstva, sukladno Zakonu o državnim potporama:

- Odobrava i nadzire provedbu državnih potpora,
- Nalaže povrat koje su dane ili korištene protivno propisima o državnim potporama,
- Izrađuje i podnosi Hrvatskom saboru godišnje izvješće o državnim potporama,
- Obavlja druge poslove s ovog područja utvrđene Zakonom ali i međunarodnim ugovorima koje potpisala Republika Hrvatska.

Agencija obavlja spomenute poslove temeljem zakona i propisa koje je donijela Vlada Republike Hrvatske (11 uredbi s područja zaštite tržišnog natjecanja i 32 odluke o pravilima za dodjelu državnih potpora).

U kontekstu prevencije i suzbijanja korupcije, navedene zadaće Agencije, odnosno uspostava djelotvornog tržišnog natjecanja, kako kroz kontrolu ponašanja poduzetnika na tržištu, a osobito kroz kontrolu dodjele državnih potpora, predstavljaju u širem smislu važan oblik antikorupcijske aktivnosti. Stoga je i učinkovita provedba zakona i propisa s ovog područja odnosno rad Agencije

usmjeren na prevenciju i suzbijanje nedozvoljenih aktivnosti na tržištu od strane poduzetnika i osobito na kontrolu ponašanja državnih tijela na nacionalnoj i lokalnoj razini pri dodjeli potpora, koje pojedine poduzetnike mogu staviti u neopravdano povoljniji položaj na tržištu u odnosu na one koji ne dobivaju potpore.

U odnosu na antikorupcijske mjere vezano uz rad i djelovanje same Agencije odnosno Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja i stručne službe Agencije već su odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ugrađeni zaštitni mehanizmi koji stvaraju uvjete isključivanja djelovanja koja bi se povezivala s koruptivnim ponašanjem i možebitnim sukobom interesa pri obavljanju poslova iz djelokruga Agencije. Sukladno Akcijskom planu za provođenje antikorupcijskog programa koji je usvojila Agencija izmijenjen je i niz internih akata i pravila ponašanja kojima je Agencija uskladila svoje djelovanje s načelima Strategije suzbijanja korupcije Hrvatskog Sabora (Narodne novine, broj 75/08). Nadalje, djelovanje Agencije, koji se s jedne strane temelji na javnost i transparentnost njezinoga rada, a na drugoj na zaštiti prava svake stranke u postupku pred Agencijom pokazatelji su odlučnosti ove institucije u provedbi mjera usmjerenih na prevenciju i suzbijanje korupcije.

Prvo Izvješće o provedbi antikorupcijskih mjera u području odgovornosti Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja ova Agencija podnijela je Hrvatskom saboru u lipnju 2011. godine i u tom su Izvješću detaljno opisani djelokrug, zadaće i redovne aktivnosti Agencije, kao i one koje su usmjerene na suzbijanje korupcije. Također, vrlo detaljno je opisano i ustrojstvo Agencije kao i način rada Agencije te mehanizmi i „osigurači“ postavljeni propisima i internim aktima Agencije koji se provode u našem radu, a usmjereni su na provedbu načela nulte stope korupcije u našoj instituciji. Ovim Izvješćem obuhvaćeno je djelovanje Agencije na području sprječavanja korupcije u razdoblju od lipnja 2011. godine do dana podnošenja ovog Izvješća. Ovdje treba istaknuti da je u promatranom razdoblju Agencija nastavila s poduzimanjem mjera iz prethodnog razdoblja, te je poduzela i niz novih aktivnosti na ovom području koje su opisane u ovom Izvješću.

O radu i aktivnostima Agencije

Već je uvodno naglašeno kako Agencija obavlja poslove sukladno Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja i Zakonu o državnim potporama te da njezin rad također uređuju i odredbe međunarodnih ugovora koje je potpisala Republike Hrvatska, osobito Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (članak 70.) kao i Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske EU. Ovdje treba spomenuti kako je u 2011. godini značajan dio aktivnosti Agencije bio posvećen naporima da zajedno s Vladom Republike Hrvatske i njezinom pregovaračkom skupinom uspješno okonča pregovore za stjecanje članstva u EU u Poglavlju 8 Tržišno natjecanje i to kako na području brodogradnje gdje je Agencija trebala ocijeniti predložene planove restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta sukladno propisima o potporama i EU mjerilu za zatvaranje pregovora (Prilog VIII Ugovora o pristupanju), tako i u dijelu koji se odnosi na izradu Liste postojećih potpora (Prilog IV Ugovora o pristupanju) ali i u dijelu koji se odnosi na ispunjenje mjerila koji se odnosi na sam rad Agencije i njezine sposobnosti pravilne provedbe propisa s područja tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj. S obzirom na praćenje (*monitoring*) koje je uređeno člankom 36.

Akta o pristupanju, a koje se odnosi i na tržišno natjecanje, rad Agencije je sve do stjecanja članstva u EU još uvijek pod određenim nadzorom EU¹.

U odnosu na redovne aktivnosti Agencije, u 2011. godini Agencija je riješila 390 predmeta iz svoje nadležnosti odnosno iz dva osnovna područja, provedbe propisa s područja zaštite tržišnog natjecanja i propisa s područja kontrole državnih potpora, što je prikazano u sljedećoj tablici.

Tablica 1. Broj riješenih predmeta u 2011. godini

Kvalifikacija predmeta	Broj riješenih predmeta u 2011. godini		
	Tržišno natjecanje	Državne potpore	Ukupno
I. UPRAVNI PREDMETI	65	40	105
II. NEUPRAVNI PREDMETI	229	56	285
UKUPNO	294	96	390

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Najznačajnije odluke Agencije u 2011. godini, kada se radi o provedbi Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, odnose se na utvrđivanje ili pokretanje postupaka vezanih uz otkrivanje zabranjenih horizontalnih sporazuma o podjeli tržišta među poduzetnicima (konkurentima), primjerice na tržištu prodaje uredskog materijala između članica Udruge trgovaca uredskim materijalom koje Agencija utvrdila rješenjem od 21. srpnja 2011. godine², zabranjenih sporazuma na području distribucije i servisiranja osobnih automobila u predmetu AZTN protiv Euro rent sport d.o.o iz Zagreba³, itd. Pored toga, u 2011. godini Agencija je utvrdila i zlouporabe vladajućeg položaja od strane TDR d.o.o iz Rovinja odnosno Adris Grupe na tržištu prodaje cigareta i to u razdoblju od kolovoza 2004. do rujna 2010. godine⁴, te INE – Industrije nafte d.d. iz Zagreba zbog netransparentnog načina ugovaranja cijena kod isporuke mlaznog goriva jer je primjenjivala različite uvjete i cijene za istovrsne poslove⁵.

Na području državnih potpora Agencija je iznimnu pozornost u 2011. godini usmjerila na područje restrukturiranja brodogradnje budući da se tu radilo i o prioritetima državne politike vezano uz pregovore u EU ali i radi rješavanja problema hrvatskih brodogradilišta u teškoćama, koja bez državnih potpora nisu bila u stanju poslovati. Stoga su tijekom svibnja i lipnja 2011. godine dana, na zahtjev Europske komisije, pozitivna mišljenja na planove restrukturiranja brodogradilišta: 3. Maj, Brodogradilišta Kraljevica, Brodograđevne industrije Split (uključivo i BSO) i brodogradilišta

¹ Prvo izvješće o praćenju iz travnja 2012. godine (*Monitoring Report on Croatia's accession preparations*), kada se radi o Agenciji navodi sljedeće: „Hrvatska Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja u potpunosti je operativno i funkcionalno neovisna; izvršava svoje zadaće u skladu sa zakonodavstvom koje je na snazi. Uspostavljen je odgovarajući sustav kontrole koncentracija i državnih potpora.“

² Rješenje Agencije, klasa: UP/I-030-02/2010-01/018, Narodne novine, broj 111/2011.

³ Rješenje Agencije, klasa: UP/I-030-02/2010-01/024, Narodne novine, broj 145/2011.

⁴ Rješenje Agencije, klasa: UP/I-030-02/2006-01/082, Narodne novine, broj 103/2011.

⁵ Rješenje Agencije, klasa: UP/I-030-02/2009-01/035, Narodne novine, broj 79/2011.

Brodotrogir, kako bi se stekli uvjeti za zatvaranje pregovora u Poglavlju 8. Nakon toga, sukladno Zakonu o državnim potporama, Agencija je rješenjima odobrila potpore za restrukturiranje spomenutih brodogradilišta, a temeljem dubinske ocjene dostavljenih planova restrukturiranja. Također, Agencija je tijekom 2011. godine ocijenila i odobrila program potpora za zapošljavanje⁶, Program novčanog poticaja za proizvodnju biogoriva za prijevoz, Operativni program potpora sektorima prerađivačke industrije, Program razvoja interneta i širokopojasnog pristupa internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, Program dodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, itd.

Sve spomenute, ali i druge aktivnosti Agencije u 2011. godini detaljno su opisane u Godišnjem izvješću o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2011. godinu koje je dostavljeno Hrvatskom saboru na prihvaćanje te se nalazi i na internetskoj stranici Agencije (www.aztn.hr) kako bi cjelokupna hrvatska javnost bila upoznata s našim radom.

Akcijski plan za provođenje antikorupcijskog programa

Agencija je usvojila Akcijski plan za provođenje antikorupcijskog programa u kojem su objedinjene sve mjere koje Agencija provodi već nekoliko godina, a odnose se na provedbu antikorupcijskog programa i ostalih politika usmjerenih na stvaranje okruženja i uvjeta za sprječavanje korupcije. U Akcijskom planu sadržane su i nove mjere i ciljevi koji će se provoditi u slijedećoj godini.

Glavni elementi Akcijskog plana usmjereni su na provedbu četiri prioritetna cilja:

1. Unapređivanje pravnog i institucionalnog okvira za učinkovito i sustavno suzbijanje korupcije
2. Jačanje integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu
3. Afirmacija pristupa „nulte tolerancije“ na korupciju
4. Stvaranje preduvjeta za sprječavanje korupcije na svim razinama.

Težište svih mjera iz ovog akcijskog plana je da se kroz aktivnosti Agencije koje se provode sukladno ZZTN-u i ZDP-u poboljša transparentnost i integritet Agencije, te da se poslovi obavljaju na pravilan, etičan i učinkovit način, i da se o njima pravodobno izvješćuje.

Akcijski plan obvezuje sve radnike Agencije, uključujući članove Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, da provode antikorupcijske mjere u Agenciji, čime doprinose jačanju pravnog sustava i vjerodostojnosti tijela državne i javne vlasti.

Nastavno se daje izvješće o provedbi Akcijskog plana po svim navedenim ciljevima.

⁶ Rješenje Agencije, klasa: UP/I-430-01/2011-02/001, Narodne novine, broj 42/2011.

Pravni i institucionalni okvir za učinkovito i sustavno suzbijanje korupcije

Radom Agencije upravlja Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja koje se sastoji od 5 članova i koje uz ostale zadaće sukladno članku 30. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja donosi odluke na temelju kojih Agencija pokreće i vodi postupak utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja i postupak utvrđivanja postojanja uvjeta za izricanje upravno-kaznenih mjera zbog povrede tog Zakona, okončava postupak, te izriče upravno-kaznenu mjeru i rokove i način njezina izvršenja.

Također je važno istaknuti da odluke o svim općim i pojedinačnim aktima Vijeće donosi na sjednicama većinom od najmanje tri glasa, pri čemu niti jedan član Vijeća ne može biti suzdržan od glasovanja.

Stručna služba Agencije, sukladno članku 32. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja obavlja upravne i stručne poslove u svezi zaštite tržišnog natjecanja, a osobito one koji se odnose na prethodno ispitivanje stanja na tržištu radi utvrđivanja postojanja dostatnih indicija za pokretanje postupaka narušavanja tržišnog natjecanja, prikuplja podatke i obavijesti od pravnih i fizičkih osoba, strukovnih ili gospodarskih udruga, komora, udruga potrošača i slično, koji su bitni za ispitivanje tržišta i utvrđivanja stanja na tržištu, predlaže Vijeću donošenje odluke o pokretanju postupka, vodi postupak narušavanja tržišnog natjecanja, izrađuje nacрте odluka kojima se okončava postupak kojim se utvrđuje povreda Zakona i izriče upravno-kaznena mjera, te obavlja druge poslove sukladno članku 32. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja detaljno su uređeni uvjeti za imenovanje i trajanje mandata predsjednika i članova Vijeća odnosno za njihovo razrješenje⁷. Također, i za radnike stručne službe Agencije propisano je da radi izbjegavanja mogućeg sukoba interesa ne mogu biti članovi uprava ili nadzornih odbora ili upravnih vijeća poduzetnika, ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika interesnog udruživanja, koja bi mogla dovesti u pitanje njihovu nepristranost u vođenju postupaka koji su u nadležnosti Agencije. Iznimno, dopušteno je članstvo u znanstvenim udrugama, asocijacijama i projektima ali pod uvjetima da to ne utječe na nepristranost u vođenju postupka.

Nadalje, Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja propisuje kada se ovlaštena osoba obvezno mora izuzeti od vođenja postupka odnosno sudjelovanja u donošenju odluka kada je u pitanju predsjednik ili član Vijeća (članak 55. Zakona) i kada se ovlaštena osoba može izuzeti od rada na određenom predmetu u Agenciji (članak 56. Zakona). Također, ovaj Zakon sadrži i odredbe o obvezi čuvanja poslovne tajne,

⁷ Članak 28. ZZTN-a propisuje da predsjednik i članovi Vijeća ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obavljaju dužnost u tijelima političke stranke niti članovi uprava, nadzornih odbora te upravnih vijeća poduzetnika, ili biti članovi bilo kojih drugih oblika interesnih udruženja, koji bi mogli dovesti do sukoba interesa. Predsjednik i članovi Vijeća mogu samo pisati i objavljivati stručne ili znanstvene radove i sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova ili projekata, te su obvezni ponašati se tako da ne umanjuju ugled Agencije, te da ne dovode u pitanje samostalnost i neovisnost Agencije pri donošenju odluka. Sukladno članku 29. Zakona, Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti predsjednika, odnosno člana Vijeća na prijedlog Vlade, ako on sam to zatraži, bude osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja dužnosti, trajno izgubi sposobnost obavljanja povjerenih mu dužnosti, te ako u obnašanju dužnosti povrijedi odredbe Zakona koje se odnose na uvjete za imenovanje.

kako od strane članova Vijeća, tako i od strane zaposlenih u Agenciji, pri čemu obveza čuvanja poslovne tajne traje 5 godina od prestanka rada u Agenciji (članak 53. Zakona).

Dakle, već su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja uređeni uvjeti i odredbe koji u velikoj mjeri unaprijed, preventivno rješavaju pitanja koja se odnose na sprječavanje sukoba interesa u obnašanju dužnosti predsjednika i članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, kao i radnika Agencije ali i na njihovo cjelokupno ponašanje u obavljanju poslova i obnašanju dužnosti. Te su odredbe detaljnije uređene internim aktima Agencije, osobito Pravilnikom o radu Agencije, dok je način rada Vijeća uređen Poslovníkom o radu Vijeća. Priprema nacrtu odluka povjerena je stručnoj službi, pri čemu u svakom postupku pred Agencijom, uz voditelja postupka radi i ekonomist koji je zadužen za izradu ekonomske analize konkretnog postupka. Drugim riječima, način donošenja odluka u Agenciji uređen je Zakonom i Poslovníkom o radu Vijeća te je transparentan i unaprijed poznat, a stručna služba organizirana je tako da se svi poslovi, a osobito vođenje postupaka, obavljaju u timu koji se sastoji od voditelja postupka (sukladno članku 35. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom) i najmanje jednog ekonomista. Na taj način odvojenost priprema odluka, za koje pred Vijećem odgovara stručna služba, od njihovog konačnog donošenja od strane Vijeća, dodatan su sigurnosni mehanizam sprječavanja bilo kakvih koruptivnih djelovanja kod donošenja odluka u postupcima koji se vode u Agenciji.

Nadalje, Agencija je uspostavila sustav financijskog upravljanja i kontrole na način kako je uređeno Zakonom o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru. Imenovani su voditelj i koordinator za financijsko upravljanje i kontrole, koji su prošli izobrazbu vezanu uz financijsko upravljanje i kontrole, te su odgovorni za uspostavu, provedbu i razvoj financijskog upravljanja i kontrola.

Financiranje Agencije

U skladu sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja sredstva za rad Agencije osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske. Također, Agencija je u prethodnih devet godina bila korisnica niza projekata i programa EU (CARDS, PHARE, IPA) tako da je u tom razdoblju iz EU sredstava u edukaciju njezinih zaposlenih, opremu i druge namjene „povučeno“ 7. mil eura.

Proračun Agencije i njegovo izvršenje u 2011. godini prikazani su u Tablici 2.

	2011		
	Planirano	Izvršeno	Postotak izvršenja
SREDSTVA IZ IZVORA 1 OPĆIH PRIHODA I PRIMITAKA	13.740.035,00	13.310.128,07	96,87
A507008 Administracija i upravljanje	13.370.470,00	13.003.074,43	97,25
K507005 Informatizacija	307.637,00	307.053,64	99,81
T 507012 IPA 2008 Podrška procesu privatizacije brodogradnje u RH (sredstva učešća RH)	61.928,00	-	-
SREDSTVA IZ IZVORA 5 POMOĆI	6.163.835,00	3.544.478,84	57,51
T507012 IPA 2007 Provođenje politike tržišnog natjecanja i državnih potpora	5.763.987,00	3.544.478,84	61,49
T507013 IPA 2008 Podrška procesu privatizacije brodogradnje u RH	399.848,00	-	-
UKUPNO:	19.903.870,00	16.854.606,91	84,68

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Spomenuti podaci sadržani su i u Godišnjem izvješću o radu Agencije za 2011. godinu, a Agencija je Hrvatskom saboru uz Izvješće o radu za 2011. godinu dostavila i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti i popunjeni Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za proračunsku godinu 2011.

Za 2012. godinu proračun Agencije iznosi 21.423.230,00 kn, od čega se 13.900.000,00 kn odnosi na redovne aktivnosti odnosno na sredstva za rad Agencije, a 7.523.230,00 kn na sredstva iz EU programa. Proračun se izvršava predviđenom dinamikom i u skladu s predviđenim sredstvima za pojedine namjene.

Jačanje integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu

Rad Agencije je javan. Stoga Agencija podnosi redovita godišnja izvješća o radu i izvješća o državnim potporama Hrvatskom saboru. Također, Agencija donosi program rada kojim utvrđuje strategiju i prioritete u svome radu. Programom rada Agencije za razdoblje 2012-2013. godina kao temeljni ciljevi i prioritete u njezinom dvogodišnjem radu utvrđeno je sljedeće:

- 1) Jačanje izvršne uloge Agencije na otkrivanju i utvrđivanju protutržišnih ponašanja poduzetnika
- 2) Mijenjanje ponašanja poduzetnika i postizanje usklađenosti njihovih poslovnih strategija s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja
- 3) Jačanje kulture tržišnog natjecanja
- 4) Priprema za promjene sustava kontrole državnih potpora i suradnju s tijelima i institucijama EU na funkcioniranje u uvjetima nakon pristupanja Republike Hrvatske EU.

Svaki od navedenih ciljeva detaljno je u Programu opisan te su navedeni način i modaliteti realizacije i provedbe utvrđenih prioriteta i navedenih ciljeva.

Svi ključni dokumenti Agencije dostupni su hrvatskoj javnosti putem službene internetske stranice Agencije što uključuje i misiju i viziju Agencije, organizacijsku shemu i akte koji uređuju njezin djelokrug.

Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja uređeno da se u „Narodnim novinama“ objavljuju samo tekst izreke rješenja Agencije koja se odnose na provedbu ovog Zakona, dok se rješenja koja se odnose na nadzor državnih potpora objavljuju u cijelosti kao i odluke Upravnog suda RH odnosno Visokog upravnog suda RH. Stoga se cjelovita rješenja Agencije i svi spomenuti akti objavljuju na internetskoj stranici Agencije. Podaci koji se smatraju poslovnom tajnom se ne objavljuju.

Istodobno, u cilju jačanja transparentnosti u području ocjene dopuštenosti koncentracija Agencija, u skladu sa svojom zakonskom obvezom, na svojoj internetskoj stranici odmah po izdavanju potvrde o potpunosti prijave namjere koncentracije, objavljuje javni poziv za dostavljanje primjedaba i mišljenja o mogućim učincima predmetne koncentracije na tržišno natjecanje. Javni poziv odnosi se na sve zainteresirane, prvenstveno konkurente sudionika koncentracije, udruge poduzetnika i potrošača, ali i državna tijela i institucije i sve druge pravne i fizičke osobe na čije bi interese provedba koncentracije mogla utjecati. Javni poziv poduzetnicima objavljuje se na Internet stranici Agencije i u

slučaju provedbe članka 49. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja odnosno namjere Agencije da prihvati preuzimanje izvršenja određenih mjera i uvjeta od strane poduzetnika koji je izvršio kratkotrajnu povredu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Primjedbe, stavovi i mišljenja dostavljaju se Agenciji u pisanom obliku u zadanom roku.

Na internetskoj stranici AZTN-a nalaze se i tekstovi zaključaka i mišljenja te informacije o istraživanjima tržišta koja provodi Agencija. Također, na stranici su objavljeni i svi propisi o tržišnom natjecanju, uključivo i oni o državnim potporama doneseni u RH, pravna stečevina EU u prijevodu na hrvatski jezik kao i ostali akti Agencije. Javno su dostupna sva godišnja izvješća o radu i godišnja izvješća o potporama, kao i programi rada Agencije za dvogodišnje razdoblje.

Putem internetske stranice Agencija komunicira i s medijskom javnosti. Na njoj se objavljuju priopćenja za javnost o najvažnijim odlukama sa sjednica Vijeća, koja se ujedno šalju i direktno novinarima. Također, na istom mjestu se objavljuju sve značajne informacije vezane za rad Agencije i njezine domaće i međunarodne aktivnosti kao i druge aktualnosti iz prava tržišnog natjecanja važne za javnost.

Strateški plan Agencije za razdoblje 2012. – 2014. sadrži elemente jačanja kontrole upravljanja sredstvima Agencije, a imenovane su i osobe zadužene za provedbu Strateškog plana. Ministarstvo financija redovito se izvještava o provedbi načina ostvarenja ovog Strateškog plana.

U svrhu unapređenja suradnje i jačanja transparentnosti svog rada Agencija je 2012. godine usvojila i novu **Komunikacijsku strategiju** koja definira i objašnjava osnovna načela rada i dugoročnog djelovanja Agencije prema njezinoj javnosti – unutar same Agencije i osobito onoj vanjskoj.

Afirmacija pristupa „nulte tolerancije“ na korupciju

Zbog posebne osjetljivosti poslova iz nadležnosti Agencije koji obuhvaćaju postupke protiv poduzetnika za koje postoji sumnja da svojim ponašanjem na tržištu narušavaju tržišno natjecanje, kao i u slučaju odobravanja državnih potpora gdje Agencija u određenim slučajevima provodi analizu poslovanja i financijskih izvješća poduzetnika, podaci i informacije s kojima raspolaže Agencija imaju i svoju tržišnu vrijednost te se mogu smatrati poslovnom tajnom. Poslovnom tajnom mogu se sukladno Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja (članak 53.) smatrati i drugi podaci te je od iznimne važnosti osigurati sustav zaštite odnosno onemogućiti širenje informacija i podataka koji se smatraju poslovnom tajnom ali i drugih osjetljivih informacija izvan Agencije. Stoga je dopunama Pravilnika o radu, a potom i dopunama ugovora o radu svakog radnika i člana Vijeća Agencije uvedena obveza potpisivanja Izjave o povjerljivosti i nepristranosti za sve zaposlenih. Ovom Izjavom zaposleni pod materijalnom i kaznenom odgovornošću potvrđuju da su u prethodnoj godini svoje poslove obavljali u skladu s važećim pravnim propisima te da će u tekućoj godini postupati u skladu s njima.

Također, izmjenama Pravilnika o radu u 2012. godini propisano je ponašanje radnika Agencije vezano uz odredbe iz Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i Zakona o državnim potporama o poslovnoj tajni te uređeno i postupanje s povjerljivim poslovnim informacijama i materijalima kao i utvrđene obveze zaposlenih glede čuvanja poslovne tajne i informacija i materijala povjerljive naravi a predviđene su i

sankcije za kršenje spomenutih odredbi Pravilnika o radu. Na ovaj način Agencija je provela mjeru iz Akcijskog plana koja nalaže da se utvrde potencijalne slabosti i „mjesta“ veće izloženosti koruptivnim pritiscima u Agenciji, procjeni probleme koji mogu nastati te razradi plan postupanja za takve slučajeve.

U Agenciji je zaposleno 55 radnika (50 radnika) i 5 članova Vijeća. Njihova kvalifikacijska struktura odgovara poslovima koje obavlja Agencija. Naime, samo 2 zaposlena su sa srednjom stručnom spremom, 9 zaposlenih ima znanstvene titule magistra ili doktora znanosti, a pored toga Agencija potiče i stjecanje drugih vještina, pa su među ekonomistima i 4 ovlaštena revizora, jedan s MBA titulom, itd. Obrazovanje i stalno stjecanje novih znanja uvjet su za kvalitetno obavljanje poslova Agencije. To je i razlogom osnivanja posebnog INTEREDUCA programa internog obrazovanja u Agenciji gdje je svaki zaposlenik subjekt i objekt edukacije. Stav je menadžmenta Agencije da sa stjecanjem znanja i njegovim širenjem unutar Agencije, razmjenom iskustva i znanja sa drugim sličnim institucijama u zemlji i inozemstvu, uključivo i onih koja se odnose na osjetljiva područja rada sa strankama – poduzetnicima, građanima i drugima, podiže stupanj prevencije i borbe protiv mogućih koruptivnih ponašanja odnosno svijest svakog zaposlenog o opasnostima i izazovima kojima je izložen u svom poslu i načinu na koji se treba i mora oduprijeti mogućim koruptivnim ponudama. Zato je i stav o „nultoj“ toleranciji prema korupciji ugrađen u svakodnevnom radu i pristupu Agencije prema izvršavanju njezinih poslova.

Stvaranje preduvjeta za sprječavanje korupcije na svim razinama

Područje prava na pristup informacijama uređeno je u potpunosti u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama. Katalog informacija objavljen je na internetskoj stranici te se redovito ažurira, kao i kontakt podaci službenika za informiranje i Pregled sklopljenih ugovora o javnoj nabavi. Prema Upisniku o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama, koji je obvezna voditi, Agencija je u 2011. godini zaprimila dva zahtjeva za pristup informacijama koja su i prihvaćena, dok u 2012. godini još nije bilo takvih zahtjeva.

Osoba zadužena za informiranje donijela je svoj Godišnji plan rada za 2012. godinu, kojim se predviđaju aktivnosti kao npr. objavljivanje svih relevantnih informacija na službenoj internetskoj stranici Agencije (informacije vezane uz zapošljavanje, sklopljene ugovore i ostale informacije interesantne za javnost), sudjelovanje u izmjenama i dopunama Kataloga informacija, zaprimanje i rješavanje pojedinačnih zahtjeva, razvoj interne komunikacije, te izrada izvješća o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za Agenciju za zaštitu osobnih podataka, te izvještavanje Vijeća o provedbi Godišnjeg plana.

U promatranom razdoblju Agencija nije provela nijedan postupak javne nabave, pa prema tome nije objavljivala podatke o javnim nabavama.

Agencija je u razdoblju od lipnja 2011. godine provela ukupno 3 natječaja za zapošljavanje, koji su svi javno objavljeni na službenoj internetskoj stranici Agencije. Naime, sukladno članku 26. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja na ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa, na radnike Agencije i članove Vijeća se primjenjuju opći propisi o radu. Drugim riječima, Agencija u tom dijelu svog poslovanja primjenjuje odredbe Zakona o radu (Narodne novine, broj 149/09).

Etički kodeks radnika Agencije

Etički kodeks koji je Agencija donijela 2009. godine izmijenjen je 2010. godine. Njime su utvrđena etička načela kojih su se dužni pridržavati svi radnici Agencije. U 2012. godini Agencija je donijela novi Etički kodeks koji je dopunjen odredbama kojima se detaljnije uređuju pitanja vezana uz primanje darova od stranaka, obavljanje poslova izvan radnog vremena, razdvajanje poslovnih i privatnih interesa i slično. Također, i Etičkim kodeksom obuhvaćena je obveza za sve radnike Agencije na potpisivanje Izjave o povjerljivosti i nepristranosti, kojom radnici pod materijalnom i kaznenom odgovornošću potvrđuju da su u prethodnoj godini svoje poslove obavljali u skladu s važećim pravnim propisima te da će u tekućoj godini postupati u skladu s njima. Navedenim dopunama Etičkog kodeksa uređena je i obveza radnika na primjereno postupanje prema imovini Agencije te su dopunjene i odredbe o uvjetima i načinu na koji radnici Agencije mogu nastupati u javnosti.

Agencija je još 2010. godine imenovala povjerenika za etiku te objavila njegove podatke na internetskoj stranici, dok je dopunama iz 2012. godine detaljnije regulirala postupanje povjerenika za etiku u slučaju zaprimanja pritužbe.

Ovim dopunama Etičkog kodeksa Agencija je unaprijedila etička načela kojih su se dužni pridržavati radnici Agencije prilikom obavljanja poslova na radnim mjestima na koja su raspoređeni.

Povjerenik za etiku donio je svoj Godišnji plan rada za 2012. godinu, kojim su utvrđene njegove obveze i aktivnosti u ovoj godini. Primjerice, povjerenik za etiku dužan je zaprimati i rješavati prijave radnika Agencije, pratiti primjenu Etičkog kodeksa, promovirati etičko postupanje i educiranje radnika o etičkom postupanju, informirati novozaposlene radnike o etičkim načelima, profesionalno se usavršavati iz područja etičkog djelovanja i primjenjivati etičke standarde u poslovnom okruženju, te naposljetku izvještavati Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja o provedbi mjera u tekućoj godini.

Sustav prijave nepravilnosti

Nepravilnostima se, u smislu Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola (Narodne novine, 141/06) smatra svako kršenje zakona ili propisa i svi postupci u provedbi procesa rada koji imaju elemente prijave ili korupcije, s financijskim učinkom ili bez njega. Agencija je uspostavila sustav prijavljivanja nepravilnosti, kojim je odredila način postupanja pri uočavanju, prijavi, evidentiranju i rješavanju sumnje o nepravilnostima u poslovanju i poduzimanju potrebnih aktivnosti za rješavanje nepravilnosti u poslovanju. Imenovana je osoba zadužena za nepravilnosti, koja zaprima obavijesti o nepravilnostima i sumnjama na prijearu ili samostalno poduzima radnje protiv nepravilnosti i prijeara.

Godišnjim planom rada osobe zadužene za nepravilnosti za 2012. godinu predviđene su aktivnosti kao npr. poduzimanje potrebnih mjera i obavještanje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Odsjeka za suzbijanje nepravilnosti i prijevара u Odjelu proračunskog nadzora i Državne riznice Ministarstva financija, poduzimanje radnji protiv nepravilnosti i prijevара, vođenje Registra nepravilnosti, te naposljetku na kraju godine izvještanje Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja o poduzetim mjerama.

Zaključak

Suzbijanje korupcije ne smije biti samo obveza onih državnih tijela kojima to proizlazi iz djelokruga rada ili Strategije suzbijanja korupcije. U suzbijanje korupcijskog ponašanja trebaju biti uključena sva tijela države, kao i gospodarski subjekti te građani i druge zainteresirane organizacije. Ovim zaključkom iz Strategije suzbijanja korupcije Hrvatskog Sabora, vodi se i Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja. Aktivnosti na području borbe protiv korupcije ugrađene su u prioritete Agencije, što je ova institucija i pokazala djelovanjem u proteklom razdoblju.

Zaštitni mehanizmi koji su ugrađeni u postojeće interne akte Agencije, zajedno s onima koji su propisani zakonima temeljem kojih djeluje Agencija, osobito Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja, a koji su detaljno opisani u ovom Izvješću, djelotvoran su instrument koji sprječava koruptivno djelovanje te oblik prevencije i odvraćanja od možebitnog koruptivnog ponašanja. Pritom, treba istaknuti kako je osobito u 2012. godini, od donošenja Akcijskog plana za provođenja antikorupcijskog programa Agencija, unaprijedila aktivnosti na ovom području donošenjem novih ili izmjenama niza pravilnika i drugih akata kojima je detaljnije razradila i uredila pitanja vezana uz sprječavanje korupcije i na taj način unaprijedila sustav prevencije i borbe protiv korupcije.

Zagreb, 14. rujan 2012. godine